

Juutide rüüstamine Saksamaal protestiks Pariisi mõrva vastu

Berliinis ja Viinis põletati sünagooge. Juutide ärivaateknad ja korteriaknad löödi sisse. Berliini tänavad on kaetud juudi äridest võetud esemetega. Viinis vangistati 5000 juuti

„Führer, vabasta meid juudi nuhtlusest“

Berliin, 10. 11. (ETA) (Reuter) Berliini lääneosas on süüdatud kaks sünagoogi. Tulikahiud on ilmselt organiseeritud. Ka teistest linnadest teatatakse tulekahjudest. Viinis on täna hommikul hävinud kaks sünagoogi. Juutide vastu, kellede juurest leitakse relvi, võetakse tarvitusele drastilisi abinõusid. Sisse-löödud akendele kleebitakse plakateid pealkirjadega nagu „Führer, vabasta meid juudi nuhtlusest“ jne. Hamburgis on meeleolu veelgi ärevam. Mitte ükski äriaknand ei lööda sisse, vaid ka asutuste esimese ja teise korra aknand, mis kuuluvad juutidele.

Berliin, 10. 11. (ETA) (Reuter) Berliini tänavad on kaetud igasuguste esemetega, mis on võetud juudi äridest. Hulk juudi äriomanikke on otsustanud sulgeda oma ärid ja ära oodata sündmuste edasist arengut. Keskkonnas asetseva suurima sünagoogi aknad on sisse löödud. Tugevad politseiüksused valvavad hoone ees, juute sisse mitte lastes. Isikud, kes püüavad sündmuskohti pildistada, areteeritakse. Viinis on vangistatud umbes 5000 juuti.

München, 10. 11. (ETA) (Reuter) Täna hommikul puhkesid siin juudivastased rahutused. Hulk juudi ärisid purustati ja süüdati Hitleri vana kaardiväe

Pariisi atendaadi õhver v. Rath.

mundris liikmete poolt, kes pühitsevad 1923. aasta mässupäeva. Juudivastane aktsioon on protestiks von Rathi mahalaskmisele Pariisis. Politsei ja tuletõrjujad on alarmeeritud korra jaluseadmiseks ja tulekahjude kustutamiseks. Äride purustamine jätkub vaimustatud rahvahulkade juuresolekul.

Rathi põrm Saksamaale

Pariis, 10. 11. (ETA) (DNB) Laupäeval kell 12 toimus siin ametlik letnapidustus Sassa faatonna-nõuniku von Rathi surma puhul. Sellest võetakse osa ka Brantfise valituse liikmete ja diplomaatide korras. Letnapidustus toimub siin Sassa evangeeliumikirikus. Kirikust toimetatakse puustatud kalfatise, et ta bunnu põrmu faata Saksamaale.

Juutidele keelati relvakandmine

München, 10. 11. (ETA) (DNB) Saksala politseil on avaldanud järgmise määruse: Sõjakõik, keda peetakse Nürnbergi jeaduste järele juutideks, on keelatud igajuuguse relva kandmine. Wastasel korral nad paigutatakse koon-duslaagritesse ja võetakse kaitsewangistusse ku-ni 20 aastani.

Göbbels kutsub hoiduma meeleavaldustest

Berliin, 10. 11. (ETA) (DNB) Propaganda-minister dr. Göbbels avaldas järgmise üleskute: Saksala rahva õigustatud ja arusaadav pahameel Saksala diplomaadi; tapmise pärast Pariisis on möödunud juba muretsenud endale õhku ulatuslikes aktsioonides. Paljudes linnades on teostatud käitemaksuaktsioone juudi äride ja ehituste vastu. Nüüd meie kutsume kogu rahvast vältima hoiduma edaspidisest meeleavaldustest juutide vastu. Lõplik vastus juudi atendaadile Pariisis antakse seadusandlikul teel.

Nagu pärast õhurünnakut

Berliinis on rüüstatud ka Fordi autode näituse ruumid. Citroeni firma suured vaateknad lõhuti. Saksala pealinnas põletati maha seitse sünagoogi

Münchenis lõhuti eksikombel ka aarialaste ärisid

Berliin, 10. 11. (ETA) (Reuter) Ringsõidul läbi Berliini moodsama linnosa selgus, et sadade juudi äride aknad on purustatud. Paistab, et ei ole süüdatud ühtki akent. Kurfürstendammi valituse olukord, nagu see võiks olla pärast õhu-

rünnakut või suurt plahvatust.

Prantsuse firma Citroeni suured vaateknad auto-dele on samuti lõhutatud. Suured inimhulgad voolavad hävituspiirkondadesse, et näha oma silmaga sündmuste arenemist. Samuti liigub ringi lugematuid autosid uudishimulistega, tekitades kõikjal raskeid liiklemistakistusi. Hävitusöö juudi äride kal-lal ei ole püüdnud peatunavatega, vaid ka kõrval-tänavail on lõhutatud juudi kauplusi. Paljudel juhtu-del on äride omanikud võetud kaitsewangistusse, et kindlustada nende julgeolekut.

Pärast lõunat jätkusid akende purustamised Unter den Lindenil ja Friedrichstrassel. Politsei on kohal, kuid tegutseb peamiselt liiklemistakistuste ärahoidmisega. Juudi äride vaateknad lõhkumise-ga on Berliinis tekitatud kahju enam kui 250.000 Saksala marga väärtuses. Siia juure ei ole arvatud hävitusööd kaupluste sisemuses. Unter den Lin-denil

rüüstatud kaupluste hulgas on ka Fordi autode näitusruumid.

Martin Aushöuser, samanimelise juudi pangafirma peaosanik, vangistati täna. Teine peaosanik Emil Krämer ja tema naine panid täna hommikul toime enesetapmise. Panga aknad on purustatud ja pank ise on antud erilise komisjoni hoolde.

Berliin, 10. 11. (ETA) (Reuter) Täna pärast lõunat süüdati veel 2 sünagoogi. Seega on osaliselt või täiesti hävinud 9 sünagoogi 12 sünagoogist Berliinis. Jutuajamisel välismaa ajakirjanikega seletas üks pruunsärklane, et

täna õhtul ja homme olevat oodata juuti-del veelgi halvemat sündmusi.

Ta seletas, et valmistatakse aktsioonile juutide vastu, kuid liias: Kõrgemad võimud ei tea sellest loomulikult midagi ja meie kindlasti ei kannu seejuures mureid.

Mitmesse juudi majja on pruunsärklases sisse tunginud, lõhkudes aknand ja mööblid, löigates katki vaipu ja akna eesriideid, kiskusdes lapsi voodist välja ja söimatas korteri elanikke.

Münchenis on eksikombel lõhutatud mitu aarialaste äri. Peale juba varem mainitud sünagoogi on purustatud veel suur sünagoog Treuchlingenis.

Frankfurtis M. ä. purustati kõik juudi ärid juba varahommikul ja süüdati kolm sünagoogi. Üht neist õnnestus päästa, sest tuli kustutati varakult, kuna kaks teist põlevad veel edasi. Ka juudi hotell Frank-furterhofi vastas sai purustamise ja rüüstamise osa-iseks.

Palju juudi eramaju ja kõik juudi resto-ranid on rikutud.

17-aastane juut Grynspan, kes Pariisis surmavalt haavas Saksala saatkonna sekretäri, vitakse ülekuulamisele.

Paljud juudid on politsei kaitse all, kuid mitmeid võidakse kohata ka linnas vabalt ringi liikumas. Paistab, et ei rünnata isikuid, vaid ainult nende varandust. Aachenist ja teistest Reinimaa linnadest teatatakse samasugustest sündmustest.

Viinis on hävitatud kõik sünagoogid, välja arvatud üks linna tsentris. Kuuldub, et need on kõik süüdatud süüteppomidega. Juutide areteerimine jätkub.

Areteeritakse kõik meessoost juudid alla 60 a. vanuses,

Keda leitakse uulitsail, trammides ja isegi majades, kus toimetavad läbiotsimisi politseinikud koos must-kaartlastega. Teatatakse, et mõned juudid on põgenenud Viini lähedastesse metsadesse, et pääseda areteerimisest. Vangistatute arvu kohta ei ole avaldatud ametlikku teadaannet, kuid arvatakse, et nende arv on vähemalt 10.000. Kuuldavasti nad paigutatakse Austria uude koonduslaagrisse Mauthausenis. Vahepeal kasutatakse areteeritud juute hävinud sü-

nagoogide rusude kõrvaldamiseks. Nad on varustatud labidatega ja muude vajalike tööriistadega. Kuuldavasti on pärast meeleavalduste algust Viinis 22 juuti pannud toime enesetapmise.

Viin, 10. 11. (ETA) (Reuter) Juudid ootavad Briti konsulaadi ees, et saada väljasõiduvõisid, mille andmine katkestati täna hommikul. Kaks sünagoogi on lastud õhku ja paljud on süüdatud.

Berliin, 10. 11. (ETA) (Reuter) Meeleavaldajad tungisid Kurfürstendammi pärast lõunat kaupluste ülemistele kordadele ja viskaside sealt läbi akende kaupu tänavale. Hiljem politsei püüdis vahele segada, kuid tagajärjetult.

Juudid süüdanud oma äri

Leipzig, 10. 11. (ETA) (DNB) Kolmapäeva õhtul puhkes tulikahju juudi äris „Bamberger ja Herz“. Juurdlusel on selgunud, et omanikud on tahtnud kasutada meeleavaldusi juutide vastu. Nad on kas isiklikult või abiliste kaudu kaubamaja ise süüdanud, et sel kombel kätte saada kindlustussummat. Tõuke selleks toeks andis ka kartus, et pärast Pariisi mõrva nad ei leia enam ostjaid oma kaupadele. Kaubamaja on täielikult maha põlenud. Tuletõrjujail õnnestus ainult suure vaevaga vältida tule levimist teistesse majas asetsevases äri-uumidesse. Kaubamaja-omanikud on vangistatud.

Jalad hädas!

Statistikud tõestavad, et

90% kõigist inimestest kannatab jala-valusid.

Mõteltge järele: oma kingi võite vahetada, oma jalgu mitte!

Geopärast hoolitsege oma jalgade eest, et võiksite käia valuta.

SUPINANOR aitab!

AKAJAKIRI KÕIGILE No. 11

Ostke sisu KÕIKI

Torviline ajakiri

SISU: põnev roma-nikatuuri, palju põ-mene elus, iluravi-ülikondi ja paljusid rikkalik käsitööde-pluusi, äärepitse-põrandavaip, valge diivanipatju, vana-ümmargune heegeldatju, magus tütar-mehe pullover, teletöite, kööksuga juu-koikidest, taimehoi-nouandeid, erinur-mustrileht. HIND

Eesti politsei 20

Kerenski-aegsest killustatud korralvalve välja võimast organisatsioon. Korralvalvur

Laupäeval tähistab oma 20. aastapäeva Eesti politsei. Nimetatud päeval pandi alus praeguse Tallinna-Harju prefektuuri piirkonnas asetsevatele miilitsaüksustele, millega

algaski meie politsei formeerimine.

Seetõttu võib ka Tallinna-Harju prefektuur koos kogu Eesti politseiga homme pühitseada oma juubelit, kuna teiste prefektuuride aastapäevad väikeste vaheaegade järele tegelikult on hiljem.

Eesti politsei alustas oma tegevust kommunaal-miilitsa näol kerenski-aegse ajutise miilitsaseaduse alusel. Juba lühikese aja järele aga ilmus, et selle seaduse põhjal ei saa areneda ühtlast ja teovõim-sat korralvalveaparatuuri, nagu see on vajaline sõja-keerisest võrsunud noorele riigile. Kerenski mi-litsaseadus andis nimelt politsei formeerimise ja arendamise kogu ulatuses omavalitsustele,

taotledes seega võimu killustamist, kuna siseministri oli vaid kasin järelevalveõigus sel-lisel moodustatud politsei võrgu üle. Seetõttu ku-junesid ka Eesti tolleaegsed miilitsaüksused oma tegevuselt äärmiselt mitmepalgeliseks, kellel puudus vajaline omavaheline side.

Mainitud asjaolude tõttu otsustasid Eesti riigi juhid järgmisel, s. o. 1919. a., võtta politsei korral-damise riigi keskvõimude kätte. Detsembrikuus anti vastav seadus, millega arvatav 1. jaanuarist 1920. a. liikveeriti omavalitsuste miilits ja

asutati riiklik välispolitsei ning veidi hiljem kriminaal ja poliitiline politsei. Need kolme politsei kohta eraldi antud seadused ühendati mõnesuguste muudatuste lisandamisega 1925. a. ühiseks politseiasutuste väljakujundamise seaduseks, millel, arvatud juure mõned hiljemad täiendused, baseerub ka Eesti politsei praegune organisatsioon.

1925. a. antud politseiasutuste kujundamise seadus andis kõigepealt politseiametkohtadele uued ni-metused. Politseilõuend muudatusid prefektideks, jaoskonnalemad komisariideks jne. Kõige olulisem muudatus oli aga see, et meie politsei kogu oma ulatuses

muutus puhtriklikuks organisatsiooniks, mille täieõiguslikuks juhtjaks ja korraldajaks sai politsei-peavalitsus, kes allus otseselt siseministrile, kui politsei kõrgemale juhtle.

Hiljemal ajal on politseiseadust täiendatud mit-me vähemate lisandute ja muudatustega, mille tulemusena kokku võttes võime konstateerida, et Kerenski-aegsest killunenud miilitsast on saanud es-kujulik korralvalve-aparatuur, mis oma võimelt seis-ab kõrgemal paljude välisriikide politseist. Tänu meie korralvalvurite põhjalikule ettevalmistusele poliitseikoolis, on ka koosseisult meie politsei muutu-nud üsna heaks. Seetõttu on kadunud tsaaririigilt pärandatud umbusk politsei vastu. Korralvalvur oma sõbralliku ja korrekse käitumise tõttu on muutu-nud rahva sõbraks.

Suurt tähelepanu on politsei viimastel aastatel pühendanud

kodanlikule õhukaitsele ja tuletõrje väljaarendamisele.

milleks politseialituse juure on loodud vastavad osakonnad kes üle maa juhivad allorganisatsioonide tööd. Vaatamata lühikesele ajale on siingi saavu-

Niiskuse ja hõõrdumise tingimused

Tuul ja külm võivad jalgadele ained, mis ja enneaegselt kahjustada, pole NIVEAS leiduv loomuliku nahakaitse

NIVEA KREEM

Majaomanikud nõuavad maksude

Uued maksud tooksid kaasa

Eile ehtas majaomanike koda majandusmiinistri ümarduse niijrile pikema seletuskirja majaomanike maksu

HINNATA KAASANDED

PILKE JA NALJALEHT „KRATT“ JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS“

Toimetuse ja talituse: Pikk tä. 2. Kontor avatud ärip. kl. 9-18 ja pühap. kl. 10-12 päeval. Arjvabutuse kõnetunnid 9-11. Address: „Päevaleht“ Tallinn postkast 433.

Kodukeskjaam nr. 428-83.

Peatoimetaja H. TAMMER

Päevaleht

Nr. 306 Reedel, 11. novembril 1938

Au, see oli sõnn!

See pole nii hull, kui teil kõ-päriselt on Hansaplast. Sobiv üldine ravivõime, ja puhas, mitte mingil viisil takistavade onval-mis. Hansaplast keitseb haava mustuse eest ja talub ka mür-jaksaamist. Hoidke seepärast Hansaplast alati käepärast! Retseptid alates 20-nest sendist.

Kiirsid Hansaplast

Allikas: Eesti Rahvusraamatukogu